

Nr 53.

Av herr **Olsson** i Ramsta, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 34, med förslag till lag om ändrad lydelse i vissa delar av förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 mars 1862 m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition, nr 34, föreslås sådan ändring i vissa delar av nu gällande kommunalförfattningar, att den kommunala rösträtten, från den nuvarande graderade skalan med fordran på fullgjord skatteplikt, övergår att bli lika med en röst för alla skattepliktiga män och kvinnor.

Det kan ej undgå oss representanter från landsbygden, att Kungl. Maj:ts förslag, samtidigt som det giver alla försumliga och tredskande skattebetalare rösträtt, lämnar utanför stora grupper arbetsamma och dugliga medborgare.

Först ha vi den stora gruppen jordtorpare med hustrur, vilka fortfarande bli utan rösträtt i alla de fall, då ej torpen äro taxerade särskilt.

Då någon statistik över huru många torpare, som nu sakna rösträtt, ej stått till förfogande, är det vanskligt att ange några siffror, men sannolikt torde torpare och deras hustrur, som Kungl. Maj:ts förslag fortfarande ställer utanför den kommunala rösträtten, närma sig ett hundratusental. Alla dessa gamla jordbrukare, som överlämnat sin lilla gård på arrende och dra sig fram på den inkomst, arrendet eller undantaget giver, ställas utanför i alla de fall, då inkomsten är för liten att kunna bevillingstaxeras. Hemmavarande söner och döttrar falla också i stor utsträckning utanför Kungl. Maj:ts förslag; likaså sterbhusdelägare, som ej äro taxerade på grund av deklarerad egen inkomst. Alla dessa här

Bihang till urtima riksdagens protokoll 1918. 4 saml. 20 häft. (Nr 53—54.) 1

uppräknade grupper uppgå redan till så pass stort antal och äro genom sin bofasthet och sin medborgerliga gärning av sådan betydelse för kommunen och staten, att det synes mig i högsta grad orättvist att nu, då vi gå att rasera de gamla, föråldrade rösträttsbestämmelserna, dessa grupper fortfarande skola stängas ute från den kommunala rösträtten. Detta förefaller så mycket mera anmärkningsvärt, som herr statsministern säger i motiveringen till Kungl. Maj:ts förslag: »att i stora delar av Europa den kommunala rösträtten redan är grundad på avgjort radikalare linjer än de, som nu föreslås i Sverige, och den demokratiska rörelsen över allt fullföljer sådana linjer.»

Antagligen har regeringen ryggat tillbaka för att nu på en gång helt bryta med de gamla principerna och åskådningarna bland synnerligast landsbefolkningen, att fullgjord skattskyldighet bör vara villkor för rösträtt, och därför stannat vid skatteplikten som villkor för rösträtten med uppgivande av, att skatterna även skola behöva vara erlagda.

Statsministern säger därom i motiveringen till Kungl. Maj:ts förslag: »Det bör i detta sammanhang anmärkas, att, även om skattens betalande icke längre utgör villkor för rösträtt, likväl skattskyldigheten utgör en betydelsefull garanti för de röstberättigades sätt att utöva sin rösträtt i kommunen, då var och en är medveten därom, att konsekvenserna av hans röstning kunna direkt gälla honom personligen genom de av besluten föranledda uttaxeringarna till kommunens behov och att skatten kommer att så långt hans tillgångar medgiva av honom utkrävas».

Jag medgiver villigt, att det kan finnas starka skäl för ett sådant antagande.

Men troligen komma de försumligen skattebetalarna, vilka vanligen tillhöra den rörliga delen av befolkningen, att ej taga allt för stor hänsyn till risken för egen del av de fattade besluten.

De grupper däremot bland den bofasta landsbygdsbefolkningen, som Kungl. Maj:ts förslag icke tillerkänner rösträtt, skulle med all säkerhet under ansvars känsla och utan den minsta risk för kommunens ekonomi komma att utöva sin rösträtt.

Nu, då vi gå att rasera de gamla och bygga nytt, borde vi se till att vi finge dessa lugna, sansade befolkningslager med.

Rätteligen skulle ju alla hemmasöner, som deltaga i arbetet vid gården, taxeras för inkomst av arbete. Prejudikat lär dock finnas på, att hemmasöner, som av taxeringsnämnden blivit taxerade, vid klagan hos prövningsnämnden vunnit befrielse. Och churu i taxeringsförordningen säges, att varje brukningsdel bör taxeras särskilt, ingår ännu en

stor del av torpens jord i huvudgårdens taxeringssumma och bevillning erlägges av ägaren eller den, som arrenderar det hela.

På grund av det anförda ber jag därför vördsamt att få framställa tvenne alternativa yrkanden:

1:o) att riksdagen antager Kungl. Maj:ts proposition, nr 34, med sådan ändring att de av mig här uppräknade befolkningsgrupperna erhålla kommunal rösträtt eller, om detta icke kan vinna riksdagens bifall

2:o) att riksdagen beslutar i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, på vilket sätt kommunal rösträtt må kunna beredas ovannämnda grupper medborgare, och sedan för riksdagen framläggas de förslag, vartill utredningen giver anledning.

Hos vederbörande utskott anhålles om sådan ändring i den av Kungl. Maj:t föreslagna lagtexten, som ett eventuellt bifall till denna motion kan giva anledning.

Stockholm den 29 november 1918.

Gustaf Olsson
i Ramsta.

